

YEŞİL LİMAN/EKO LİMAN PROJESİ SEKTÖREL KRİTERLER DOKÜMANI

1. AMAÇ

Bu dokümanın amacı, proje kapsamında Liman İşletmelerinin Yeşil Liman/Eko Liman Projesi gerekliliği olan TS EN ISO 9001-Kalite Yönetim Sistemi, TS EN ISO 14001-Çevre Yönetim Sistemi, TS 18001-İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi şartları ile birlikte sağlamak zorunda oldukları sektörel kriterleri açıklamaktır.

2. KAPSAM

Bu doküman, proje kapsamında başvuruda bulunan Liman İşletmelerinin faaliyetlerinin çevresel etkilerini değerlendirmek, iş sağlığı ve güvenliği risklerini azaltabilmek ve bu çerçevedeki uygulamaları iyileştirmek amacıyla işletmelere uygulanabilecek özel şartları kapsamaktadır.

Liman işletmelerinin bu dokümanda belirtilen şartları karşılaması, bu işletmelerin uymak zorunda oldukları ulusal/uluslararası yasal şartlara uygun faaliyet gösterme ve Yeşil Liman/Eko Liman Projesi Uygulama Esaslarında belirtilen TS EN ISO 9001-Kalite Yönetim Sistemi, TS EN ISO 14001-Çevre Yönetim Sistemi, TS 18001-İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi standardı şartlarına uyma yükümlülüklerini ortadan kaldırmaz.

Yeşil Liman/ Eko Liman Projesi kapsamındaki liman işletmeleri aşağıdakiler ile sınırlıdır:

- Dökme Kuru Yük İskele/Rıhtım/Terminali,
- Dökme Sıvı Yük İskele/Rıhtım/Terminali,
- Kruvaziyer İskele/Rıhtım/Terminali,
- Konteyner İskele/Rıhtım/Terminali,
- Genel Kargo İskele/Rıhtım/Terminali,
- Ro-Ro/Araç İskele/Rıhtım/Terminali.

3. TANIMLAR VE KISALTMALAR

İdare: Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Deniz Ticareti Genel Müdürlüğünü,

Proje: Yeşil Liman/Eko Liman Projesini,

TSE: Türk Standardları Enstitüsünü,

Liman Başkanlığı: Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı'na bağlı liman başkanlığını,

Liman İşletmesi: İnşası tamamlanmış; kıyıda yapılabilecek liman, kurvaziye liman, yat limanı, marina, yolcu terminali, iskele, rıhtım, barınak, yanaşma yeri, akaryakıt/sıvılaştırılmış petrol gazı boru hattı ve şamandıra sistemleri ve benzeri kıyı tesisleri ile deniz ulaşımına yönelik diğer üst ve altyapı tesislerini idareden izin almak suretiyle işleten gerçek kişiler ile kamu ve özel hukuk tüzel kişilerini,

Terminal: İşletmenin denetim ve gözetimi altında bulunan çalışma sahalarını (rıhtım, iskele, CFS, geçici depolama yerleri ve açık arazi vb.),

Acente: Deniz işletmelerinin, gemilerini çalıştırırken limanlardaki bürokrasi işlerinde, gemi ve personelinin ihtiyaçlarını teminde aracı olarak kullandığı anlaşmalı veya temsilci kuruluşlarını,

Gemi: Cinsi, tonilatosu ve kullanma amacı ne olursa olsun, yüzmeye kabiliyetini haiz ve denizde kürekten başka alet kullanmak kaydıyla kendi imkânlarıyla yola çıkabilen her aracını,

Konteyner: Bir taşıma donanımı parçası olarak, yükleme biçimi korunarak veya bozulmadan birden çok taşıma türüyle taşınmasına imkân verebilen, taşıma yolunda aktarma ve istiflemeye, kolaylıkla doldurulup boşaltılmaya, birçok kez kullanılmaya uygun ve dayanıklı malzemeden imal edilmiş özel tertibatı bulunan taşıma kaplarını,

Elleçleme: Yükleme, boşaltma, aktarma, istifleme ve yığma işlemlerini,

SOLAS Anlaşması: 1974 tarihli Denizlerde İnsan Hayatını Korumaya ilişkin Uluslararası Anlaşmayı,

IMDG-Kodu: MSC.157 (78)'in kararıyla değiştirilen Tehlikeli Yüklere İlişkin Uluslararası Kodu,

Tehlikeli Yük: Denizlerin Gemiler Tarafından Kirletilmesinin Önlenmesine Ait Uluslararası Sözleşme (MARPOL 73/78) Ek-I kapsamına giren petrol ve petrol ürünleri, Deniz yoluyla Taşınan Tehlikeli Yüklere İlişkin Uluslararası Kod (IMDG Kod) içinde listelenmiş paketli maddeler, Uluslararası Denizcilik Katı Dökme Yükler Kodu (IMSBC Kod) Ek-1'de verilen UN Numarasına sahip dökme maddeler, Dökme Halde Tehlikeli Kimyasalları Taşıyan Gemilerin İnşa ve Teçhizatı Hakkında Uluslararası Kod (IBC Kod) Bölüm 17'de verilen maddeler ile Dökme Halde Sıvılaştırılmış Gaz Taşıyan Gemilerin İnşa ve Teçhizatı Hakkında Uluslararası Kod (IGC Kod) Bölüm 19'da verilen maddeler ile henüz bu listelere girmemiş ancak fiziksel, kimyasal özellikleri veya taşınma şekli sebebi ile taşıma sırasında can, mal ve çevreye veya diğer maddelere zarar verebilme potansiyeli taşıyan maddeleri, bu maddelerin taşındığı ve gerektiği şekilde temizlenmemiş ambalajları ve yük taşıma birimlerini,

İş Ekipmanı: İşin yapılmasında kullanılan herhangi bir makine, alet, tesis ve tesisatını,

Periyodik Kontrol: İş ekipmanlarının öngörülen aralıklarda ve belirtilen yöntemlere uygun olarak, yetkili kişilerce yapılan muayene, deney ve test faaliyetlerini,

CSC: Uluslararası Güvenli Konteynerler Konvansiyonu (International Convention For Safe Containers CSC, 1972)

CTU: Uluslararası Denizcilik Organizasyonunun (IMO), Uluslararası Çalışma Örgütünün (ILO) ve 17. Şubat 1999 tarihli beyanname çerçevesinde Taşıma Birimlerinin Paketlenmesine ilişkin (CTU) Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonunun Talimatlarını.

ISO (International Organization for Standardization): Uluslararası Standardizasyon Örgütünü,

Yönetim Sistemleri: Yeşil Liman/Eko Liman Projesi gerekliliği olan TS EN ISO 9001-Kalite Yönetim Sistemi, TS EN ISO 14001-Çevre Yönetim Sistemi, TS 18001-İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemlerini,

IMO (International Maritime Organization): Uluslararası Denizcilik Örgütünü

ISPS: Uluslararası Gemi ve Liman Tesisi Güvenlik Kodu'nu,

AYP: Atık Yönetim Planı,

SSG (Ship-to-Shore Gantry): Raylı gemi vinci

MHC (Mobile Harbour Crane): Lastik tekerlekli gemi vinci

RTG (Rubber Tyred Gantry): Lastik tekerlekli saha vinci

CRS (Container Raech Stacker): Teleskobik bomlu saha ekipmanı

ECS (Empty Container Stacker): Boş konteyner saha ekipmanı

FLT (Forklift): Eşya elleçleme ekipmanı

YTT (Yard Terminal Tractor): Saha içi konteyner aktarma aracı

MTT (Marine Terminal Tractor): Saha içi konteyner aktarma aracı

SPREADER: Konteyner elleçlemek için kullanılan vinç aparatı, traka

CFS (Container Freight Station): Konteyner içindeki eşyalara verilen hizmetin yapıldığı yer ve aktiviteler.

Kişisel Koruyucu Donanım (KKD): Çalışanı, yürütülen işten kaynaklanan, sağlık ve güvenliği etkileyen bir veya birden fazla riske karşı koruyan, çalışan tarafından giyilen, takılan veya tutulan, bu amaca uygun olarak tasarımı yapılmış tüm alet, araç, gereç ve cihazları,

4. TÜM LİMAN İŞLETMELERİNİN SAĞLAMASI GEREKEN GENEL HUSUSLAR

- 4.1.** Liman işletmeleri birden fazla yük elleçleme operasyonu (konteyner, dökme kuru/sıvı yük, genel kargo, kurvaziye vb.) gerçekleştiriyorsa, her bir yük grubu için gerekli olan ulusal/uluslararası idari ve teknik düzenlemeleri dikkate almalıdır. Liman işletmesi tüm elleçleme operasyonlarını (konteyner, kuru ve sıvı dökme yük, genel kargo, kurvaziye vb.) gösteren iş akış şemalarını oluşturmalıdır.

- 4.2.** Liman işletmesi, proje kapsamındaki çalışmaların koordinasyonunu sağlayacak bir Proje Sorumlusu belirlemeli ve görevlendirmelidir. Proje sorumlusunun proje kapsamındaki sorumluluk ve yetkileri tanımlanmalıdır ve TS EN ISO 9001-Kalite Yönetim Sistemi, TS EN ISO 14001-Çevre Yönetim Sistemi, TS 18001-İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemleri konularında asgari temel eğitimleri almış olmalıdır.
- 4.3.** Liman işletmesine ait gemi (atık alım, römorkaj, klavuzluk hizmeti veren), elleçleme operasyonlarında kullanılmakta olan ekipmanları (forklift, iş makinaları, kreyn, vinç vb.) ve liman sınırları içerisinde bulunan araçlar içeren envanter oluşturulmalı ve güncelliğini sağlamalıdır.
- 4.4.** Liman işletmesi, limana yanaşacak veya bu limanlardan ayrılacak tüm gemi ve deniz araçları için uygun yanaşma ve ayrılma operasyonlarını ulusal ve uluslararası mevzuat kapsamında yürütmek amacıyla gerekli emniyet tedbirlerini almak zorundadırlar.
- 4.5.** Liman işletmesi ilgili tüm taraflarla etkin iletişim metotlarını tanımlamalı ve sürdürülebilirliğini sağlamalıdır.
- 4.6.** Liman işletmesi, olası acil durumlar ve müdahalelerle ilgili hususlarda ilgili tüm tarafların (taşeron hizmetleri, römorkaj, klavuzluk hizmetleri, vb.) katılımını sağlamalıdır.
- 4.7.** Liman işletmesi; işletme içinden ve/veya dışından gelebilecek, herhangi bir olumsuzluğun, şikâyetin, önerinin veya diğer hususların proje sorumlusuna iletilmesi için uygun metotları belirlemeli ve uygulanmasını sağlamalıdır.
- 4.8.** Liman işletmesi tarafından, işletme içerisinde yer alan büfe, gazete bayii, döviz bürosu, banka, araç kiralama ofisi, sağlık kuruluşları vb. küçük çapta faaliyet gösteren işletmelerin ve acentelerin çevre, iş sağlığı ve güvenliği konularında bilinç düzeylerinin arttırılmasına yönelik çalışmalar yürütülmeli ve bu kuruluşların söz konusu çalışmalara katılımı sağlanmalıdır.

- 4.9.** Liman işletmesi, Uluslararası Emniyetli Konteynerler Sözleşmesi (International Convention For Safe Containers CSC, 1972) kapsamında onaylı ve sertifikalı olmayan konteynerler ile taşımacılık yapılmaması için gereken tedbirleri almalıdır.
- 4.10.** Liman işletmesinde kullanılacak olan tüm makine, ekipman ve teçhizat gerçekleştirilen elleçleme operasyonunun gereklilikleri ile ulusal ve uluslararası standartlara¹ uygun olması sağlanmalıdır.

¹ Tesiste bulunan tüm tanklar ve ekipmanların topraklanmaları sağlanacaktır. Ayrıca tesisin tüm elektrik tertibatı ve aksamı, patlayıcı ortam olması nedeniyle ex-proof olarak tasarlanacaktır. Kara tanker dolumları, elektronik topraklama sistemine sahip olmalı, dolum platformlarında sprinkler tesisatı ile yangın korunması sağlanmış olmalı, Dolum için terminale gelen kara tankerlerinin uygunluğu kontrol edilmeli, özel ürünlerde tanker dolumu scrubber sistemi ile bağlantılı olarak kapalı devre tasarlanmalıdır.

5. LİMANLARDA ÇEVRE YÖNETİMİ İLE İLGİLİ SAĞLANMASI GEREKEN HUSUSLAR

5.1 Liman işletmesi, tesis içerisinde oluşan ve “Kıyı Tesislerine İşletme İzni Verilmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” çerçevesinde tanımlanmış olan liman tesisi tarafından gemilerden alınacak atıkların yönetimi için ilgili Ulusal/Uluslararası mevzuatlarda belirtilen hususları dikkate almalıdır

5.2 Liman işletmeleri faaliyetleri sonucu ortaya çıkan endüstriyel ve evsel nitelikli atık sular çevre mevzuatına uygun bir şekilde yönetilmelidir. Bu durum, uygun bir drenaj sistemine sahip olmayı ve atık suların;

- Tesis bünyesinde arıtılarak Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği hükümlerine uygun bir şekilde bertaraf edilmesini,
- Belediye mücavir alanı sınırları içerisindeki işletmeler için belediye atık su toplama sistemine deşarjını,
- Uygun bir şekilde depolandıktan sonra bertaraf edilmek üzere başka bir yere transferini, ihtiva eder.

İşletme tarafından seçilen bertaraf yöntemine uygun ilgili otoritelerden gerekli izinler / çevre izni alınmalıdır.

5.3 Liman işletmeleri, atıklarının yağmur suyu toplama kanallarına karışarak yağmur sularının deşarj edildiği alıcı ortamları kirlletmesini ve toprak kirliliğine sebep olmasını önleyecek su-yağ ayırıcısı kurulması gibi tedbirleri almalıdır.

5.4 İhrakiye tesisine sahip liman işletmeleri yakıt dolumu, yakıt boşaltma ve yakıt depolama faaliyetleri sırasında oluşabilecek sızıntıların ve dökülmelerin sebep olabileceği olumsuz çevresel etkileri en aza indirebilmek için gerekli tedbirleri almalıdır. Sızıntı ve dökülme oluşması halinde müdahale amacıyla faaliyetin gerçekleştiği alanda emici malzeme ve temizlik ekipmanlarını hazır bulundurmalıdır.

5.5 Liman işletmesi içerisinde oluşan ve işletme tarafından gemilerden alınacak atık türlerini içerecek şekilde AYP’ ler oluşturulmalıdır. AYP’ ler de tanımlanan atık türlerinin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yayınlanan “Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik” gereğince hazırlanması zorunlu olan Endüstriyel Atık Yönetim Planı ve “Gemilerden Atık Alınması ve

Atıkların Kontrolü Yönetmeliği” gereğince hazırlanması gereken Atık Yönetim Planı ile uyumlu olması gerekmektedir.

- 5.6** Liman İşletmesi, atıkların toplanması, geçici depolanması², taşınması ve bertaraf edilmesi için gerekli tüm şartları sağlamalı ve sürdürmelidir.
- 5.7** Hedef Atık Çizelgesi, işletme içerisinde oluşan atıklara yönelik hazırlanmalı ve sürdürülebilirliği sağlanmalıdır.
- 5.8** Liman İşletmesi, çarpışma, kırılma, yangın, patlama veya diğer nedenlerden kaynaklanabilecek kirlenme veya zararlara karşı ve elleçleme yaptıkları tüm tehlikeli atıkları kapsayacak şekilde mali sorumluluk sigortası yaptırmalıdır.
- 5.9** Liman işletmesi, acil durumlarda koruyucu önlemleri uygulamak, kirliliği önlemek ve ortadan kaldırmak amacıyla bir Acil Müdahale Birimi oluşturmalıdır. Gemilerin yükleme ve tahliye operasyonları, liman içerisinde her türlü yük elleçlemesi ve yakıt ikmali sırasında oluşabilecek acil durumlara karşı risk değerlendirmelerini yaparak Kıyı Tesisi Acil Müdahale Planını oluşturmali ve güncel tutmalıdır. İşletmeler bu planlarının uygulanması için gereken ekipman, teçhizat ve personeli bünyesinde hazır bulundurmalıdır.
- 5.10** Liman işletmesi, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı veya Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı tarafınca bölgesel acil müdahale merkezi olarak görevlendirilmiş ise, liman işletmesi söz konusu görevlendirmeyi gösteren belgeyi tetkikler sırasında hazır bulundurmalıdır.
- 5.11** Liman işletmesi, minimum altı ayda bir kez petrol ve diğer zararlı maddelerin sebep olduğu deniz kirliliğine hazır olma ve müdahale konusunda tatbikat düzenlemeli ve ilgili kayıtları muhafaza etmelidir.
- 5.12** Liman işletmesinde atık oluşan bölgeler, geçici depolama alanları, atık su arıtma tesisi deşarj noktaları, tehlikeli atık sahası, atık alım ve teslim alanlarını, atık kabul ve arıtma tesisleri, tehlikeli yük depolanması için tahsis edilmiş alanları, tehlikeli yük taşıyan

² Geçici depolama ile ilgili kayıtların tutulması: Kapsamına girdiği yönetmelik ve/veya diğer mevzuat hükümlerinde azami geçici depolama süreleri belirtilmiş tüm atıkların geçici depolama alanlarında, herhangi bir olumsuzluğa mahal vermemek için söz konusu süreler, depolamayı gerçekleştiren kişilerin rahatlıkla görebileceği büyüklükte yazılarla belirtilmelidir. Her depolama alanında kayıt çizelgesi bulunmalıdır. Bu çizelge, depolama tarihi, depolamayı yapan kişi, atık miktarı, İşletme ve/veya idare ile diğer ilgililer tarafından gerekli görülebilecek diğer hususlar ile ilgili bilgileri içermeli ve tablo şeklinde düzenlenmelidir. Söz konusu çizelgeler depolama alanlarında depolamayı gerçekleştiren kişiler tarafından doldurulduktan sonra proje sorumlusuna iletilecektir. Azami geçici depolama süreleri belirlenmiş atıkların geçici depolanmasında söz konusu sürelerin aşılmaması sağlanmalıdır. Miktarların tespit edilebilmesi için İşletme tarafından gerekli tertibatın/düzenliğin kurulması sağlanmalıdır.

gemi ve deniz araçlarının yanaştığı/demirlediği alanları acil durum toplanma alanlarını gösteren vaziyet planı³ oluşturulmalıdır.

5.13 Liman işletmesi tarafından işletme içerisinde Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği hükümleri gereğince zorunluluğu bulunan işletmeler gürültü ölçümlerini yaptırarak gürültü haritalarını hazırlamalıdır. Gürültü haritası hazırlanması zorunlu olan liman işletmeleri için ilgili belediye tarafından gürültü eylem planları hazırlanmışsa ve eylem planında liman işletmesinin yerine getirmesi gereken yükümlülükler tanımlanmışsa, liman işletmesi tarafından bu yükümlülükler yerine getirilmelidir. Liman işletmeleri, bu konuda ilgili belediyeden alacakları ve eylem planına uyum sağlandığına dair ifadeleri içeren resmi yazıyı talep edilmesi halinde hazır bulundurmalıdır.

5.14 Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği hükümleri gereğince gürültü haritası hazırlanması zorunlu olmayan liman işletmesi tarafından, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'ndan veya ilgili birimlerinden alınan ve ilgili işletme için gürültü ölçümlerinin yaptırılmayabileceğine ve gürültü haritası hazırlanmayabileceğine dair ifadeleri içeren resmi yazı talep edilmesi halinde hazır bulundurulmalıdır.

5.15 Liman işletmesi konteyner terminali çevresinde, çevresel gürültü seviyesini tespit etmek amacıyla gürültü ölçüm/kontrol/izlenmesi yönünde gerekli tedbirler alınmalıdır.

5.16 Liman işletmesi tarafından işletme içerisinde fosil yakıt kullanan araç ve elleçleme ekipmanlarının⁴, egzoz emisyon ölçümleri yaptırılmalı ve çevreye vereceği zararın en aza indirilmesi için fosil yakıtlar ile çalışan araçlar yerine, çevre dostu teknolojiye sahip, yenilenebilir enerji ile hareket eden araçlar kullanılması yönünde gerekli tedbirler alınmalı ve çalışmalar yapılmalıdır. (Alternatif Enerji kaynakları, filtreler kullanımı vb.)

5.17 Liman işletmesi yükleme/boşaltma alanı içerisinde yer alan aydınlatmaların enerji verimliliği ve risk değerlendirme sonuçlarına bağlı olarak yüksek teknolojilerin kullanılması yönünde gerekli tedbirleri almalıdır.

5.18 Liman işletmesi etki alanındaki deniz suyunun mevcut kirlilik yükünü tespit etmek amacıyla değişik noktalardan ve derinliklerden numuneler alınarak deniz suyu kalitesinin izlenmesine yönelik yetkili otorite tarafından yürütülen çalışmaları takip etmeli ve gerektiğinde analiz sonuçlarını risk değerlendirme çalışmaları kapsamına almalıdır.

³ 297mm x 420mm boyutunda hazırlanacak olan vaziyet planı, Ek olarak verilmelidir.

⁴ Kepçe, Kreyin, Konveyör, vinç, iş makineleri, MHC, RTG, SSG, YTT, ECS, FLT, MTT vb

- 5.19** Liman işletmesi; işletme içerisinde oluşan atıkların kaynağında ayrıştırılması için gerekli tedbirleri almalıdır.
- 5.20** Liman işletmesi tarafından atıkların kontrol edilebilmesi için, işletmede oluşan / oluşabilecek tüm atık tiplerini kapsayacak şekilde, tüm personelin eğitim alması sağlanmalıdır.
- 5.21** Liman İşletmesi, insan sağlığı üzerinde zararlı etkiye neden olan ve fosil yakıtlar ile çalışan araçlar yerine, çevre dostu teknolojiye sahip, yenilenebilir enerji ile hareket eden araçlar kullanılması yönünde gerekli tedbirler alınmalı ve çalışmalar yapılmalıdır.
- 5.22** Liman işletmesi, yükleme/boşaltma operasyonu sırasında, Terminal/Rıhtım/İskele çevresindeki deniz ortamının kirliliğe maruz kalmaması için elleçlenen yükün muhteviyatına göre liman işletmesinde gerekli alt ve üst yapıyı tesis ederek gerekli tedbirleri almalıdır. (iskele arası brandalama ve saç demirden rampa vb., yüzey suları, terminal temizliği, tozuma öneleyeci sistemler, sızıntılı konteyner, tehlikeli yük elleçlemesi vb.)
- 5.23** Liman işletmesi, yükleme/ boşaltma alanı, boru hattı, depolama tesisi, tank sahaları ve diğer ünitelerin bulunduğu alanlarda olası kirleticilerin kontaminasyonunu engellemek için ulusal ve uluslararası standartlar çerçevesinde zemin sızdırmazlığını sağlayıcı altyapıya sahip olmalıdır.
- 5.24** Liman işletmesinde sıvı yük depolanması veya yükleme/boşaltma esnasında oluşacak emisyonlara yönelik gerekli tedbirleri alınmalıdır⁵

6. LİMANLARDA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ İLE İLGİLİ SAĞLANMASI GEREKEN HUSUSLAR

- 7.1** Liman İşletmesi çalışan personelin çalışma koşullarını ulusal/uluslararası mevzuata göre düzenlemelidir.

⁵ Tanklarda, genişmeden dolayı oluşacak gazlar, atık depolarında toplanacak ve rafine edilmeye gönderilecektir. İşletme aşamasında diğer bir emisyon kaynağı ise Depolama Tesisinden kaynaklanabilecek petrol türevli emisyonlar olan Uçucu Organik Bileşikler (VOC)'dir. Bu bağlamda uçucu organik emisyonlar; Bağlantı ekipmanlarından, Depolama tanklarının nefesliklerinden, olmak üzere iki ana baca dışı kaynaktan oluşmaktadır.) (Özel ürünlerin yükleme/boşaltma işlemleri için gaz geri dönüş hatları ve scrubber sistemleri kullanılmaktadır.) (Özel ürünlerin tahmil tahliye hizmetleri tamamen kapalı devre sistemde gerçekleştirilmekte ve çevreye koku çıkışı engellenmelidir)(Emisyon ölçümleri yapılmalıdır.

- 7.2** Liman işletmesi; belge kapsamında bulunan tüm operasyonları içerecek şekilde gerekli iş sağlığı ve güvenliği hususlarını dikkate almalıdır.
- 7.3** Liman işletmelerinde yük elleçleme operasyonlarında kullanılan iş ekipmanlarının periyodik muayeneleri, TS EN ISO/IEC 17020 standardına göre TURKAK tarafından ilgili muayene alanlarında akredite edilmiş muayene kuruluşlarınca yaptırılmalı ve muayene kuruluşu tarafından düzenlenen raporlara göre işletme tarafından gerekli tedbirler alınmalıdır.
- 7.4** Liman işletmesi, tesis içerisinde görevli personelin, yapmış olduğu işe uygun kişisel koruyucu donanımlarıyla (baret, reflektörlü iş elbisesi, iş güvenliği ayakkabısı, eldiven, maske, kulaklık, gözlük) görev yerinde faaliyet göstermesi için gerekli tedbirleri almalı ve kullanıma hazır bulundurmalıdır. KKD ler CE direktif şartlarını ve ilgili standart şartlarını karşılamalıdır.
- 7.5** Liman işletmesi; belge kapsamında bulunan tüm operasyonları içerecek şekilde gerekli sağlık ve güvenlik işaretleme hususlarını dikkate almalıdır. Sağlık ve Güvenlik etki alanlarını gösteren planlar oluşturmalıdır.
- 7.6** Liman işletmesi gerçekleştirdiği tüm elleçleme operasyonlarını dikkate alarak yükleme/boşaltma alanı ve geri saha içerisinde yer alan aydınlatmaları İSG kapsamındaki değerler dikkate alarak sağlamalıdır.
- 7.7** Liman işletmesi, tesis içerisinde bulunan muhtelif kapalı alanlarda görev yapan personelin çalışma ortamını (havalandırma, aydınlatma, geçiş yolları, çıkış kapıları, işaretlemeler, elleçleme ekipmanları vb.) ile iş sağlığı ve güvenliği hususlarını dikkate almalıdır.
- 7.8** Liman işletmesinde kullanılan elleçleme ekipmanları (RTG, SSG, MHC, CRS, ECS, FLT, YTT, MTT, SPREADER vb.) sadece bunların kullanımında görevlendirilmiş eğitimli operatörler tarafından kullanılmasına izin verilmelidir. Elleçleme ekipmanlarını kullanan operatörlerin eğitim belgeleri talep edilmesi halinde hazır bulundurulmalıdır.
- 7.9** Liman işletmesi, işletme saha içerisinde gerekli işaret ve uyarı levhalarını temin etmeli, tesisin kara sahası içerisinde araç ve yaya yolları uygun işaretlemelerle ayrılmalı ve araçlara yönelik

saha içi hız limitlerinin aşılması için gerekli tedbirler alınmalıdır⁶.

7.10 Liman işletmesi, liman güvenlik kuralları, limanlardaki rıhtım operasyonları, elleçleme ekipmanları, liman araçları, tehlikeli eşyalara ilişkin iş güvenliği broşürleri ve talimatları ile liman tanıtım kılavuzunu oluşturarak yayınlamalıdır. (web sitesinde elektronik, basılı)

7.11 Liman işletmesi, ilgili tüm tarafların katılım sağlayacağı (Elleçleme operatörleri, yük istasyonları, Depo operasyonları vb.) liman ve gemi operasyonları esnasında uygulanacak güvenlik programını⁷ oluşturmalıdır.

7. LİMANLARDA TEHLİKELİ YÜKLERİN ELLEÇLENMESİ, AMBALAJLANMASI, DEPOLANMASI İLE İLGİLİ SAĞLANMASI GEREKEN HUSUSLAR

8.1 Tehlikeli yüklerin liman tesislerinde elleçlenmesi, taşınması, depolanması, istiflenmesi; Ulusal ve Uluslararası mevzuat (IMO ve AB tavsiyeleri/direktifleri) göre liman işletmesi tarafından yapılır.

8.2 Tehlikeli eşya uygun şekilde ambalajlanmış ve ambalajları/kapları üzerinde tehlikeli maddeyi tanımlayan uygun etiketler, risk ve güvenlik tedbirlerine ilişkin bilgiler, ürün güvenlik bilgi formu, uluslararası standart ve kurallara göre uygulanmış olmalıdır.

⁶ Trafik yolları her bir araç için tesis edilmelidir. Trafik Akışları mümkünse tek yönde olmalı ve liman işletmesi içerisinde hız limitleri tabelaları yerleştirilmeli ve uygulamaya konulmalıdır. Terminaler renkli kodlandırılmış çizgiler kullanılmalı ve çeşitli liman operasyon alanlarının yönlerini göstermelidir. Örneğin kırmızı çizgi konteyner alanına, sarı çizgi CFS (Konteyner Yük İstasyonları (Container Freight Station)) alanına ve yeşil çizgi karışık eşya (general cargo) transit sundurmasını giden yolları gösterebilir. Söz konusu çizgiler, Ağır vasıta şöförlerinin gidecekleri liman alanlarına yönlendirilmesine, liman alanında girişine izin verilmeyen bölgelere girilmemesine ve trafik kazalarının engellenmesine de yardımcı olacaktır. Yaya trafiği olabildiğince kısıtlanmalı ve yaya yolu belirgin şekilde işaretlenmelidir.

⁷ Güvenlik programının başlıca amaçları meydana gelebilecek bir kaza sonucunda işçilerin zarar görmesini engellemek, yüklere gelebilecek zararları en az düzeye indirmek ve verimliliği arttırmaktır. Güvenlik toplantıları periyodik olarak yapılmalı, meydana gelen kazalar gözden geçirilmeli, operasyon sistemi içerisinde olabilecek potansiyel kazalar ve zararlar tartışılmalıdır. Söz konusu toplantılar ve alınan önlemler gelecekte meydana gelebilecek potansiyel kazaları azaltabilir. Limanlarda güvenlik üst düzey yönetimin tam desteğini almalı ve güvenlik politikaları, liman başkanı ve limanın üst düzey yöneticileri tarafından oluşturulmalıdır. Liman terminali güvenlik programı üç temel alanı kapsamaktadır. Bunlar; (a) Terminal alanında çalışma ortamı, (b) Liman araçları ve ekipmanı, (c) Gemi içindeki elleçleme operasyonları.

8.3 Liman işletmesi içerisinde tehlikeli yük elleçleme operasyonlarında çalışan personelin yapılan faaliyete yönelik risk durumları dikkate alınarak eğitimleri sağlanmalı ve yetkilendirilmelidir.

8.4 Liman İşletmesi personeline, tehlikeli maddelerin taşınması ve elleçlenmesi hususunda yetkilendirilmiş kurum/kuruluşlarca gerekli eğitim verilmeli ve sürdürülebilirliği sağlanmalıdır.

8.5 Liman işletmesinden dışarıya tehlikeli madde taşıyan sürücüler mesleki yeterlilik belgesi aranarak kayıt altına alınmalıdır.

8.6 Liman işletmeleri tehlikeli maddelerin ve müstahzarların depolanmasında işletme bünyesinde kullanılan tüm kimyasal maddelere (boya, çözücü ve benzeri maddelere) ilişkin envanter hazırlamalı ve tüm kimyasal maddelerin depolanmasında farklı depolama sınıflarına ait ürünlerin Malzeme Güvenlik Bilgi Formlarındaki tehlike sınıflarına uygun olarak, birbiri ile teması halinde oluşabilecek risklerin önlenmesi amacıyla ayrı depolanmasını veya aynı depolama alanında ürünlerin mesafeli veya aralarında bir engelle ayrı depolanmasını sağlamalıdır.

8.7 Liman işletmesi, tehlikeli yük taşıyan konteyner ve yük taşıma birimlerinin IMDG Kod kapsamındaki etiket ve plakartları taşıması ile ilgili tedbirleri almalıdır.

8.8 Konteyner terminali, elleçleme yapılan tehlikeli yüklerden kaynaklanabilecek yangın, patlama, çatlama, dökülme veya diğer nedenlerle çevreye ve insan sağlığına olumsuz etkiye sebep olabilecek olayların önüne geçebilmek için gerekli tedbirleri almalıdır. Depolama faaliyeti yapan işletmeler, yüklerin cinsine göre istif ve ayırım yapmalıdır. Konteyner terminali içerisinde tehlikeli yüklerin depolandığı alanlarda gerekli acil müdahale tedbirleri alınmalıdır. Tehlikeli yük taşıyan konteyner depolama alanları⁸ vaziyet planında gösterilmelidir.

EKLER:

- Atık Yönetim Planı
- Hedef Atık Kayıt Çizelgesi

⁸ Tehlikeli yük taşıyan konteyner depolama alanlarında korunaklı ve sınırları belirli alanların oluşturulmalı; oluşan tehlikeli atıklar, liman bünyesinde zemin sızdırmazlığı sağlanmış alanları ve kör kanalları oluşturulmalıdır.